

K POUŽITÍ BRIGÁDY CHEMICKÉ OCHRANY

Charakter soudobé frontové operace vyžaduje, aby velitel frontu měl síly a prostředky k vedení radiačního a chemického průzkumu a zabezpečení speciální čistoty vojsk frontu, aby mohl zabezpečit rozhodující prvky operační sestavy frontu centralizovaným nebo decentralizovaným nasazením dostatečného množství těchto prostředků. Proto je ve frontu **brigáda chemické ochrany**, která je hlavním prostředkem chemického vojska frontu.

Způsob jejího použití v rámci frontu bude záviset na druhu a rozsahu zamoření, povětrnostních podmínkách, situaci vojsk frontu, rozmístění svazků, útvarů a jednotek chemického vojska v operační sestavě, na jejich možnostech a době, kterou budou mít zasažená vojska pro odstranění následků použití ZHN nepřítelem.

Určení, složení a úkoly brigády chemické ochrany

Brigáda chemické ochrany [bcho] je určena k plnění úkolů chemického zabezpečení jako prostředek velitele frontu.

Skládá se z velitelství a štábu brigády, praporů chemické ochrany, praporu odmořování terénu, roty radiačního a chemického průzkumu a speciálních týlových a technických jednotek a zařízení.

Brigáda chemické ochrany může v rámci frontové operace plnit tyto úkoly:

- radiační a chemický průzkum,
- úplnou speciální čistotu vojsk,
- dezaktivaci, odmořování a dezinfekci výstroje, výzbroje, obuví a prostředků ochrany jednotlivce,
- odmořování, dezinfekce a dezinsekce úseků terénu a cest,
- kontrolu zamoření osob, výzbroje, techniky a zásob materiálu radioaktivními a otravnými látkami,

— kontrolu stupně změn zamoření terénu.

Tyto úkoly plní brigáda svými organickými odbornými jednotkami.

Rota radiačního a chemického průzkumu plní tyto úkoly:

— radiační a chemický průzkum hlavních, záložních a plánovaných prostorů rozmístění svazků, útvarů a míst velení a os přesunu,

— radiační a chemický průzkum prostorů radioaktivního a chemického zamoření,

— radiační a chemické pozorování v prostorech rozmístění míst velení,

— kontrolu zamoření osob, výzbroje, techniky a zásob materiálu radioaktivními a otravnými látkami.

Úkoly plní s cílem zabezpečit bojovou činnost míst velení frontu a brigády che-

mické ochrany a jejich útvarů. Plní je v úzké návaznosti na úkoly, které plní samostatně jednotky radiačního a chemického průzkumu frontu v rámci jednotně plánovaných a organizovaných úkolů radiačního a chemického průzkumu frontu.

Při snížených možnostech samostatných frontových jednotek radiačního a chemického průzkumu může rota chemického průzkumu plnit i úkoly ve prospěch dalších vojsk frontu, zejména ve prospěch raketových vojsk a frontových záloh družic vojsk a speciálních vojsk.

Radiační a chemický průzkum má za cíl včas zabezpečit pro velitele a štáby příslušných velitelských stupňů údaje o radioaktivním a chemickém zamoření v prostorech činnosti míst velení frontu a bcho a jejich útvarů a jednotek. Tyto údaje slouží k organizaci nejúčelnějších opatření ochrany vojsk před účinky radioaktivních a otravných látek.

Radiační a chemický průzkum na místech velení frontu a ve prospěch bcho plánuje a organizuje v rámci celkové organizace radiačního a chemického průzkumu frontu náčelník chemického vojska frontu. Získané údaje využívá a zpracovává frontové radiační středisko.

Prapory chemické ochrany plní tyto úkoly:

- pomoc v úplné speciální očištění v krátkých časových lhůtách svazům, svazkům a útvarům přímo v bojových sestavách (prostorech rozmístění) vojsk,

- úplnou speciální očištění svazků a útvarů v případě jejich hromadného zamoření, když jejich prostředky nestačí,

- speciální očištění z boje vyproštěné bojové techniky bez osádek, skladů materiálu, jednotek, útvarů a zařízení týlu,

- speciální očištění jednotek vyvedených z ohnisek pozemních jaderných výbuchů a prostorů chemického zamoření a odřadů pro odstraňování následků.

Tyto úkoly plní prapor chemické ochrany s cílem:

- zabezpečit bojovou činnost raketových vojsk, míst velení, záloh a týlu frontu,

- zabezpečit přesun a zasazení druhého sledu frontu,

- poskytovat pomoc vševojskovým a tankovým armádám v případě jejich hromadného zamoření, když jejich prostředky ke speciální očištění nestačí,

- poskytovat pomoc letecké armádě, vzdušné výsadkové divizi a ostatním svaz-

kům frontové podřízenosti v případě jejich hromadného zamoření.

Rozsah potřeby speciální očištění v frontové útočné operaci bude závislý na charakteru a rozsahu použití ZHN nepřítel, charakteru činnosti vojsk frontu, hustoty jejich rozmístění v zamořených prostorech a na stupni připravenosti vojsk a stavu ochrany. Podmínky pro speciální očištění vojsk bude určovat především umístění zamořeného svazku nebo útvaru v sestavě frontu, bojová situace, síly a prostředky pro speciální očištění a čas, který limituje její ukončení.

Nejvýhodnější podmínky pro speciální očištění silami bcho jsou u vojsk zamořených ve vyčkávacích prostorech v přípravě operace, vojsk v záloze nebo ve druhém sledu frontu. Velmi složité podmínky budou v průběhu operace u svazků a útvarů prvního sledu a u vojsk ve druhém sledu a v záloze, těsně před jejich zasažením. Z toho vyplývá, že ve většině případů bude hrát čas rozhodující úlohu, proto bude třeba rychlého centralizovaného zásahu jednotek a útvarů speciální očištění.

Prapor chemické ochrany může zabezpečit úplnou speciální očištění vojsk v hodnotě msp za 5 až 7 hodin (tp za 2,5 až 4 h), v hodnotě msd za 19 až 25 h (td za 16 až 21 h).

Celá bcho může zabezpečit úplnou speciální očištění vojsk v hodnotě msd za 6 až 9 hodin (td za 5 až 7 h).

Prapor odmořování terénu plní tyto úkoly:

- odmořování a dezinfekce komunikací s důrazem na přechody přes horské masivy, soutěsky a přepraviště přes vodní toky,

- odmořování a dezinfekce důležitých úseků terénu na postaveních, místech velení, obvažitcích, letištích a jiných prostorech rozmístění vojsk a týlových objektů.

Úkoly odmořování terénu plní obvykle roty nebo čety odmořování terénu samostatně. Pro včasný zásah je podle potřeby předpokládáme do ohrožených prostorů.

Prapor odmořování terénu budeme ve frontové operaci používat k odmořování a dezinfekci úseků terénu v prostorech bojového rozmístění raketových vojsk, v prostorech přeprav a týlových objektů a k odmořování a dezinfekci frontových komunikací.

Ve zvláštních případech jej můžeme použít k úplné speciální očištění při hromadném zamoření vojsk.

Způsoby použití brigády chemické ochrany

Brigáda chemické ochrany svými silami a prostředky radiálního a chemického průzkumu plní úkoly radiálního a chemického průzkumu, pozorování a dozimetrické kontroly ve prospěch brigády a podle potřeby i ve prospěch míst velení frontu.

Silami a prostředky speciální čistoty plní úkoly speciální čistoty ve prospěch míst velení frontu, raketového vojska, druhého sledu a záloh frontu, týlu frontu, frontového letectva a vojska protivzdušné obrany.

Obdobně plní i úkoly v odmořování a dezinfekci terénu.

V průběhu operace zabezpečuje přesun a zasažení armád druhého sledu frontu, raketového vojska a míst velení frontu. Použití brigády bude záviset na celkové situaci, rozsahu použití ZHN nepřitelem, na operační sestavě frontu, úkolu frontu, zámyslu velitele frontu a terénních podmínkách. Brigádu chemické ochrany vzhledem k svému určení a úkolům, které plní v rámci opatření chemického zabezpečení frontové operace, budeme používat decentralizovaně rozdělením do chemických záloh, popř. i po praporech. Pokud to však situace dovolí, budeme ji používat centralizovaně, protože je to z hlediska velení a řízení účelnější.

Bcho můžeme používat v různých variantách. Přitom na základě vývoje situace může dojít ke změnám v jednotlivých variantách jednoho a druhého způsobu použití.

Základním kritériem pro stanovení nejvýhodnějšího způsobu a varianty použití bcho ve frontové operaci bude zabezpečení co nejrychlejší obnovy bojeschopnosti zamořených vojsk a nepřetržitě zabezpečení jejich bojové činnosti s důrazem na rozhodující prvky operační sestavy frontu.

Při všech variantách bojového použití musí náčelník chemického vojska frontu a velitel brigády zabezpečit nepřetržitě velení všem prvkům bojové sestavy brigády. Materiálně technické, týlové a zdravotnické zabezpečení musí nepřetržitě zabezpečovat pro všechny prvky brigády její štáb.

Decentralizované použití bcho

bude vynucovat taková situace, kdy zabezpečovaná vojska budou od sebe značně vzdálena a rozmístěna do velké hloubky.

Varianta vytvoření dvou až tří frontových chemických záloh umožňuje operačnější použití sil a prostředků bcho

k zásahu ve prospěch zasažených vojsk. Zkracuje vzdálenosti pro zásah a tím zrychluje obnovení bojeschopnosti zamořených vojsk. Rozdělení brigády a tím i její rozptýlení má vliv i na snížení účinků napadení ZHN nepřitelem. Složení záloh bude různé. Jejich složení budou ovlivňovat předpokládané úkoly.

V rámci decentralizovaného použití může dojít v některých případech i k **použití bcho po útvaru**. Tyto mohou být rozmístěny bezprostředně v prostorech jejich předpokládaného použití. Tento způsob zabezpečuje rychlý a účinný zásah ve prospěch zabezpečovaných vojsk, snižuje možnost vyřazení celé bcho jedním jaderným úderem, ztěžuje však do značné míry velení jednotlivým útvarům a jejich zabezpečení.

Velitelství a štáb bcho zůstává v tomto případě vcelku a vytváří jen VS a TVS, která jsou rozmístěna samostatně nebo s některým z útvarů bcho.

Tento způsob použití předpokládá dobrou připravenost jednotlivých velitelů útvarů k plnění samostatných úkolů.

Centralizované použití bcho

Vytvoření jedné chemické frontové zálohy s vyčleněním chemických útvarů a jednotek dočasně ve prospěch některých důležitých prvků operační sestavy slučuje v sobě výhody centralizovaného řízení a zasažení maximálního množství sil a prostředků centralizovaně s výhodou operačního zabezpečení dalších důležitých prvků operační sestavy frontu jak v prostorech jejich rozmístění, tak i za přesunů. Samostatně mohou působit jak prcho, tak jednotlivé rso i prot nebo rot.

FCHZ velí velitel bcho se svým štábem, vyčleněným útvarům a jednotkám jejich velitelé. FCHZ se rozmisťuje ve vzdálenosti 20–30 km od VS frontu směrem k přednímu okraji. Jejím úkolem je zabezpečovat místa velení frontu a další prvky operační sestavy frontu do vzdálenosti 50 km od prostoru rozmístění FCHZ. Vyčleněné útvary a jednotky se rozmisťují do 50 km od FCHZ, která s nimi musí mít zabezpečeno spojení (i zprostředkovaně cestou útvarů, které zabezpečují, popř. jinak).

Konkrétní situace na frontě si může vyžádat i dočasné vytvoření tzv. „kombinovaných praporů“. Tak např. praporu chemické ochrany může být přidělena rota odmořování terénu a praporu odmořování terénu rota speciální čistoty apod. Ta-

kový „kombinovaný prapor“ může komplexně plnit úkoly ve prospěch zabezpečovaných vojsk a zabezpečuje lepší velení a řízení vyčleněných samostatných jednotek.

Uvedené varianty jsou jen základním východiskem pro použití bcho ve frontové operaci. Můžeme vytvářet i jiné, které účelně zabezpečí splnění odborných úkolů. Náčelník chemického vojska frontu a velitel bcho musí při svém rozhodování k neefektivnějšímu splnění úkolů chemického zabezpečení frontové operace zvolit takovou variantu, která v dané situaci zabezpečí splnění úkolů chemického vojska frontu.

S přidělováním útvarů a jednotek bcho vševojskovým svazům a svazkům frontu nepočítáme, protože mají dostatek prostředků pro speciální očistu a přidělení na delší dobu předem by bylo neúčelné. Jen ve zvláštních případech (při vyřazení celých prcho vševojskových armád, nebo dočasně při zvlášť nutném jejich posílení při hromadném zamoření vojsk) můžeme vševojskovým armádám přidělit dočasně prcho od bcho.

V průběhu frontové operace se bcho přesunuje jako celek nebo po částech, jak to vyžaduje potřeba pro nepřetržité zabezpečování bojové činnosti vojsk frontu. Brigáda chemické ochrany (nebo FCHZ) se přesunuje do nových prostorů rozmístění skoky 80–100 km zpravidla jednou až dvakrát za 8 hodin. Doba, směr přemístění a prostor rozmístění závisí na době přemístění a prostorech rozmístění těch prvků operační sestavy, které bcho zabezpečuje, především tedy na místech velení frontu a frb. Dále pak na celkové situaci vojsk frontu, radiační a chemické situaci a terénu.

Bcho (nebo z ní vytvořené zálohy) se přesunuje na základě rozhodnutí velitele frontu. Rozkaz k přesunu vydá veliteli bcho náčelník chemického vojska frontu na základě plánu přesunu vojsk. Bcho se přesunuje zpravidla v noci na směru hlav-

ního úsilí frontu po jedné až dvou pochodových osách.

Pochodová sestava brigády i vytvářených záloh musí být v souladu s jejich organizační strukturou a bojovými možnostmi. Její uspořádání musí odpovídat zámyslu bojového použití jednotlivých útvarů a jednotek, požadavkům zabezpečení bojové činnosti, protivzdušné obraně a ochraně proti ZHN. Do čela proudů obvykle zařazujeme jednotky radiačního a chemického průzkumu. Část provozní rotý se přesunuje s VS a TVS brigády, týlové a technické prostředky a obvazité na zádi pochodového proudu. Pochodový proud uzavírá zpravidla technická uzavírací hlídka, kterou vytváří dílenské prostředky brigády. Celková délka pochodového proudu bcho je 61 km (při vzdálenosti mezi vozidly 50 m).

Brigádě chemické ochrany velí velitel frontu prostřednictvím NCHV frontu. Ten jí velí na základě rozhodnutí velitele frontu a plánu chemického zabezpečení frontové operace. Na základě tohoto plánu zpracovává NCHV frontu pro velitele bcho bojový rozkaz.

Velitel bcho se svým štábem zpracuje na základě bojového rozkazu NCHV a příslušných výpisů z odborných směrnic velitelství frontu (pro týlové, technické a politické zabezpečení a nařízení pro spojení) **rozhodnutí velitele** bcho. Toto rozhodnutí je základem pro organizaci a řízení bojové činnosti bcho v průběhu operace.

Na základě rozhodnutí velitele bcho zpracuje štáb brigády bojový rozkaz, v němž se podřízeným útvarům a jednotkám ukládají úkoly na první den boje a orientačně na další den. Odborní funkcionáři štábu vydávají příslušná nařízení (pokyny). Kromě bojového rozkazu se útvarům a jednotkám vydávají bojová nařízení, v nichž se konkretizují úkoly pro další činnost.

Pro velení se zřizuje VS a TVS. U chemických záloh a vyčleněných útvarů jen velitelské stanoviště.

Z á v ě r

Vytvořením brigády chemické ochrany jako hlavního prostředku chemického vojska frontu a dalšími změnami v organizaci útvarů a jednotek chemického vojska u vševojskových svazů, svazků a útvarů došlo i k zásadním změnám v organizaci chemického zabezpečení.

Hlavní podíl na plnění úkolů chemického zabezpečení na stupni frontu má brigáda chemické ochrany. Ta zabezpečuje vedení radiačního a chemického průzkumu bcho a míst velení frontu, speciální očistu a odmořování a dezinfekci terénu a komunikací pro hlavní prvky operační sestavy frontu.